

בת קול? Does Hashem Still Communicate With Us?

תלמוד ירושלמי מסכת שבת דף לח: - לט.א

א"ר אלעזר הולכין אחר שמיעת בת קול. מה טעמא ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך לכו בו. ר' לעזר עאל לפונייה אתא אבטינוס דרומאי ואקומי' מאחריה ויתב ליה. אמר הכין כל עמא לא אקים לבר נש אלא לי. לית איפשר דאנא נפיק מיכא עד דנידע מה הוה בסופיה. והוה תמן חייו שרי נפיק ויהב ליה עדרו תמן אחת דריבוי. וקרא עלוי ואתן אדם תחתך וגו'.

יומא דף ט.ב

כדתניא: משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל, ועדיין היו משתמשין בבת קול.

מסכת אבות פרק ו

(ב) אמר רבי יהושע בן לוי. בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת. אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. שכל מי שאינו עוסק בתורה. נקרא נזוף. שנאמר (שם יא). נים זהב באף חזיר. אשה יפה וסרת טעם. ואומר (שמות לב). והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות. אל תקרא חרות אלא חרות. שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה. וכל מי שעוסק בתורה תדיר. הרי זה מתעלה. שנאמר (במדבר כא). וממתנה נחליאל. ומנחליאל במות:

מדרש זוטא קהלת פרק יב סימן ה

אמר ר' לוי י"ח שנה היתה בת קול יוצאת ומכרזת בפלטיין של נבוכדנצר ואומרת עבדא בישא זיל ואחריב ביתא דמרך, דבניי מרדין ולא שמעין ליה.

תוספתא מסכת יבמות פרק יז

(י) אפילו שמע קול מקוננת שמזכרתו בין המתים אין עדות גדולה מזו שמע ב"ד של ישראל שהיו אומרים פלוני בן פלוני מת או נהרג תנשא אשתו שמע בקונטרסין של מלכים שהיו [אומר] פלוני בן פלוני מת או נהרג לא תנשא אשתו [ומשיאין] ע"פ בת קול מעשה שעמד אחד על ראש ההר ואמר איש פלוני בן פלוני נשכו נחש ומת הלכו [ומצאוהו] שתפחו עיניו והשיאו את אשתו

תוספתא מסכת סוטה פרק יג

(ד) [משמתו נביאים אחרונים חגי זכריה ומלאכי פסקה רוח הקודש מישראל ואעפ"כ היו משמיעין להם על בת קול מעשה שנכנסו חכמים לעלית בן גוריא ביריחו יצתה בת קול ואמרה להן יש כאן אדם ביניכם שראוי לרוה"ק אלא שאין דורו זכאי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן בשעת מיתתו היו אומרים אי עניו אי חסיד תלמידו של עזרא:] (ה) [שוב מעשה שנתכנסו חכמים ביבנה ויצאת בת קול ואמרה להן יש כאן אדם שראוי לרוה"ק אלא שאין דורו זכאי לכך נתנו עיניהם בהלל הזקן וכשמת אמרו הא עניו הא חסיד תלמידו של עזרא שוב פעם אחת היו יושבין ביבנה ושמעו בת קול אומר יש כאן אדם שראוי לרוח הקודש אלא שאין הדור ראוי לכך ונתנו עיניהם בשמואל הקטן בשעת מיתתו מה היו אומרים אי עניו אי חסיד תלמידו של הלל הזקן אף הוא אמר בשעת מיתתו שמעון וישמעאל לקטלא ושאר חברוהי לחרבא ושאר עמא לבזא ועקן רברבן יהויין לאחר דינא בלשון ארמי אמרן אף על ר' יהודה בן בבא התקינו שיהיו אומרין עליו הא עניו הא חסיד תלמידו של שמואל הקטן אלא שנטרפה שעה:] (ו) יוחנן כהן גדול שמע דבר מבית קדש הקדשים נצחין טליא דאזלי לאגחא קרבא באנטוכת וכתבו אותה [שעה] ואותו היום וכווננו ואותה שעה היתה שנצחו שמעון הצדיק שמע דבר מבית קדש הקדשים בטילת עבידתא דיאמר סנאה [לתתאה] להיכלא ונהרג גסקלנוס ובטלו גזירותיו ובלשון ארמי שמע:

חגיגה דף טו א.-ב

תנו רבנן: מעשה באחר שהיה רוכב על הסוס בשבת, והיה רבי מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה מפיו. אמר לו: מאיר, חזור לאחריך, שכבר שיערתי בעקבי סוסי עד כאן תחום שבת. אמר ליה: אף אתה חזור בך. - אמר ליה: ולא כבר אמרתי לך: כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים - חוץ מאחר. תקפיה, עייליה לבי מדרשא. אמר ליה לינוקא: פסוק לי פסוקך אמר לו: [ישעיהו מ"ח] אין שלום אמר ה' לרשעים. עייליה לבי כנישתא אחריתי, אמר ליה לינוקא: פסוק לי פסוקך אמר לו [ירמיהו ב'] כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני. עייליה לבי כנישתא אחריתי, אמר ליה לינוקא: פסוק לי פסוקך אמר ליה [ירמיהו ד'] ואת שדוד מה תעשי כי תלבשי שני כי תעדי עדי זהב כי תקרעי בפוך עיניך לשוא תתיפי וגו'. עייליה לבי כנישתא אחריתי, עד דעייליה לתליסר בי כנישתא, כולהו פסקו ליה כי האי גוונא. לבתרא אמר ליה: פסוק לי פסוקך - אמר ליה: [תהלים נ'] ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי וגו'.

שלחן ערוך יורה דעה סימן קעט שלא לכסף לעונן ולנחש

ד בית תינוק ואשה אף על פי שאין נחוש יש סימן: הגה אם הצליח אחר זה ג' פעמים או לא (ב"י בשם רש"י) וכן מותר לומר לתינוק פסוק לי פסוקך (טור) י"א דאדם מותר לעשות לו סימן בדבר שיבא לעתיד כמו שעשה אליעזר עבד אברהם או יהונתן (טור והר"ד קמחי) ויש אוסרין (רמב"ם וסמ"ג) וההולך בתום ובוטח בה' חסד יסובבנו:

רבינו בחיי דברים ל"ג ח'

ודע כי ארבע מדרגות הן בנבואה, בת קול אורים ותומים רוח הקודש נבואה, וכלן מדרגות חלוקות זו למעלה מזו וכלן

בת קול? Does Hashem Still Communicate With Us?

נמשכות מן המדה הנקראת צדק, וזהו (איוב כט) צדק לבשתי וילבשני:

והנני מבאר לך בכאן ארבע מדרגות הללו, הראשונה בת קול, ויש סוד במה שאמרו בת קול ולא אמרו בן קול, וכן במה שאמרו זה בנה אב, וכן בנין אב משני כתובים, ולא אמרו זה בנה אם או בנין אם, וכן במה שאמרו עוד יש אם למקרא ולמסורת ולא אמרו יש אב, כי הכל נאמר בהשגחה מכוונת וחכמה יתירה, וחכמי האמת שכל דבריהם מיוסדים על אדני החכמה וספיר גזרתם קבלו כן מן הנביאים עד משה מסיני. ובאור הענין כי בנין אב לא נזכר בשום מקום מהתלמוד אלא על פסוק מפסוקי תורה שבכתב, וא"כ ראוי להם להזכיר בזה לשון אב ולומר זה בנה אב או בנין אב, כי כל פסוק ופסוק הוא בנין האב יתעלה ששמענו התורה מפיו מתוך האש, וכענין שכתוב (דברים ד) ביום דבר ה' אליכם בחרב מתוך האש ולא היה ראוי שיזכירו בו לשון אם, אבל כשאמרו יש אם למקרא ולמסורת שהוא דבר נמסר מעסק תורה שבעל פה הזכירו אם ולא אב. וכן בכאן בבת קול שהזכירו בת ולא בן מוכרח היה, לפי שהקול הזה המגיע לאזני השומע הוא נמשך מאותו הקול שכתוב בו (שמות טו) והיה אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך, וכן עוד (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו, והקול הזה הנשמע יקרא בת לפי שהוא נמשך מאותו קול, וזהו לשון בת קול. ועוד לטעם אחר נמרץ הוצרכו לומר בת קול כי היה הקול יורד לאזני השומע כמדת הכסא שהוא רחב מלמעלה וקצר מלמטה כי כן דמות כסא הכבוד וכן צורת האש של מעלה רחבה למעלה וקצרה למטה, וזהו לשון בת קול שהיה הקול יוצא כמדת הכסא. ובת קול זה היה נשמע תמיד לחכמי התלמוד ולחסידי הדורות בזמן בית שני שהיו משתמשין בבת קול אחר שפסקה הנבואה ופסקו אורים ותומים. המדרגה השנית אורים ותומים, שהם שמות הקדש שהיו מורים על עצם אספקלריא שאינה מאירה אשר מתוכה התנבאו הנביאים כלן, הם המעידים על אמתתה, ורמז זאת בלשון האורים שהם עיקר השמות שהוא עולה למספר שם השכינה, הוא שכתוב (ויקרא ח) ויתן אל החשן את האורים ואת התומים, וכשתתקרב אל שתי מלות את האורים אז תראה אור ונוסף עליו אחד להעיד על יחודו כי הוא הנרמז בד' של אחד. המדרגה השלישית רוח הקדש, והיא המדה העשירית במדות הנביא, הזכרתים כבר בפסוק (דברים כג) ונשמרת. וענין רוח הקדש הוא שימצא האדם בעצמו לב רחב ויזדמנו בפיו דברים נפלאים ויגיד העתידות ולא יתבטלו הרגשותיו כלל, אבל יוצא הדברים מפיו כפי מה שישים בפיו רוח הקדש, והוא אינו יודע מאין באו לו הדברים. המדרגה הרביעית נבואה, והוא שיגיד העתידות בבטול כל הרגשותיו וישאר מופשט מן החומר וכל כליו ויתיחד עם השכל הזך לבדו, ואז יראה האור הבהיר במראות ודמיונות בחלום או בהקיץ, ואין להאריך בכאן כי כבר הזכרתי כל זה בארוכה בספר חשן משפט:

אמנם דעת הרמב"ן ז"ל באמרו כי היא מדרגה ממדרגות רוח הקדש, כי רוח הקדש גדולה מכלן וסדר המעלות לדעתו מלמעלה למטה כך הם, רוח הקדש נבואה אורים ותומים בת קול, רוח הקדש היא החכמה שהיא רוח נמשך מן הקדש שהוא המקור העליון, וכן כתיב (שמות לה) וימלא אותו רוח אלהים בחכמה:

וכן תמצא בספר יצירה, אחרת רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו של חי העולמים קול ורוח ודבור וזהו רוח הקדש. קרא החכמה רוח אלהים חיים ומנאה ראשונה לענין ההשגה ואמר שהיא רוח הקדש, נבואה יסודה מן השם המיוחד, אורים ותומים בלמודי ה' למטה מן הנבואה ולמעלה מבת קול, בת קול בשכינה, וכל המעלות כלן נמשכות הן מן השכינה. נמצאת אומר רוח הקדש שהיא החכמה למעלה מן הנבואה שיסודה בשם המיוחד, והנבואה למעלה מאורים ותומים שהם למודי ה', ואורים ותומים למעלה מבת קול, בת קול האחרונה ולמטה מכלן, ולכך אין משגיחין בבת קול לסתור דברי הנבואה. ומה שאנו קורין הנבואה רוח הקדש לפי שהוא המקור שכל המעלות משתלשלות ממנה, והבן זה:

תורת חיים בבא מציעא פ"ה א'

ונראה דהיינו דאמרינן בפ"ק דבתרא מיום שחרב בית המקדש אע"פ שניטלה הנבואה מן הנביאים מן החכמים לא ניטלה קרי לה נבואה לחידושי התורה לפי שכל שהחכמים מחדשים בתורה הוא ע"י קול שפע הבא מאתו יתברך על הר סיני וזהו כדמות נבואה כי הנבואה נחלקת לכמה פנים משה אדון הנביאים דבר אתו יתברך פנים אל פנים ושאר הנביאים נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה כל אחד לפי מעלתו ואחר כך לא ראו שור דמות רק קול בא מאתו יתברך והיו משתמשין בבת קול והמחדש חידושי דאורייתא אינו לא רואה ולא שומע רק קול שפע הבא מאתו יתברך נחה עליו: